

dr Wojciech Welskop

Wrocław, 04.03.2019 r.

Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi,
Instytut Nauk Społecznych

Autoreferat

1. Imię i Nazwisko:

Wojciech Welskop

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:

2012 Stopień naukowy **doktora nauk społecznych w zakresie nauk o polityce**, specjalność: **polityka społeczna**, nadany uchwałą Rady Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 8 czerwca 2012 roku. Tytuł rozprawy doktorskiej: *Zjawisko prostytucji w Polsce po 1989 roku.*

2007-2011 Studia doktoranckie w zakresie nauk humanistycznych – **politologia**, ukończone na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego

2007 Tytuł zawodowy **magistra socjologii**, specjalność: socjologia problemów społecznych, Instytut Socjologii Uniwersytetu Opolskiego

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/ artystycznych:

2012 – obecnie Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi,
Instytut Nauk Społecznych, stanowisko: adiunkt

2018 – obecnie - Dyrektor Instytutu Nauk Społecznych;

2016 – obecnie - Prorektor ds. organizacji studiów i jakości kształcenia;

2016 – obecnie - Uczelniany Koordynator ds. Programu Erasmus+;

- 2013 – 2018 - Kierownik Katedry Nauk Społecznych
- 2018 – obecnie Szczecińska Szkoła Wyższa Collegium Balticum,
 stanowisko: Koordynator ds. Programu Erasmus+ Wydziału
 Nauk Humanistycznych, Społecznych i Technicznych,
- 2015 – 2016 Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu we
 Wrocławiu, stanowisko: wykładowca (umowa cywilno-prawna),
- 2013 – 2014 Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie,
 stanowisko: wykładowca (umowa cywilno-prawna),
- 2012 – 2013 Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu, WNS w Gliwicach,
 stanowisko: wykładowca (umowa cywilno-prawna),
- 2009 – 2010 Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP Oddział Zamiejskowy
 w Wałbrzychu, stanowisko: wykładowca (umowa cywilno-
 prawna),
- 2007 – 2008 Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu,
 stanowisko: wykładowca (umowa cywilno-prawna).

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

Monografia:

Współczesna szkoła wyższa świątynią konsumpcji?

*Szkolnictwo wyższe na tle przeobrażeń społeczno-politycznych
w zglobalizowanym świecie.*

b) autor/ autorzy, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa,
recenzenci wydawniczy

Wojciech Welskop, *Współczesna szkoła wyższa świątynią konsumpcji?*
*Szkolnictwo wyższe na tle przeobrażeń społeczno-politycznych
w zglobalizowanym świecie*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2019,
stron 246, ISBN 978-83-66220-51-5.

Recenzenci wydawniczy:

dr hab. Ewa Waszkiewicz, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego,

dr hab. Marian Jasiukiewicz, prof. Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu.

**c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych
wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania**

Monografia *Współczesna szkoła wyższa świątynią konsumpcji? Szkolnictwo wyższe na tle przeobrażeń społeczno-politycznych w zglobalizowanym świecie* stanowi analizę szkolnictwa wyższego z perspektywy globalizacji. Przedmiotem badań mojej rozprawy naukowej jest **szkolnictwo wyższe we współczesnym świecie na tle procesów globalizacyjnych**, w kontekście nowych środków konsumpcji. Jest to o tyle istotne, że w dotychczas przeprowadzonych analizach w Polsce nie uwzględniono całościowego podejścia do obszaru szkolnictwa wyższego z perspektywy przemian globalizacyjnych, nie zajmowano się również szkolnictwem wyższym w ujęciu konsumpcjonizmu, co starałem się uczynić w swojej monografii.

Niniejsza książka stanowi rozważania w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce. Świadomie jednak nie ograniczałem się wyłącznie do źródeł we wskazanej dyscyplinie nauki, wykorzystałem również materiały z zakresu ekonomii, socjologii czy antropologii kulturowej, by ukazać problem w miarę możliwości w ujęciu całościowym. Zaproponowane przeze mnie podejście interdyscyplinarne, zgodnie z sugestią Teresy Sasińskiej-Klas, ma na celu wyjście poza ramy nauk o polityce, celem wielowymiarowego badania procesów globalizacyjnych we współczesnym świecie w odniesieniu do edukacji, przede wszystkim do szkolnictwa wyższego.

Celami naukowymi wymienionej pracy są:

- 1) ukazanie społeczno-politycznego tła przemian globalizacyjnych w konsumpcyjnym świecie w kontekście edukacji,
- 2) ukazanie polityki edukacyjnej na tle procesów globalizacyjnych,
- 3) określenie, czy współczesna szkoła wyższa jest świątynią konsumpcji.

Struktura pracy świadomie została zaplanowana w taki sposób, by dokładnie zrealizować każdy z założonych wcześniej przeze mnie celów. Wyjście od przemian globalizacyjnych, celem ukazania pewnego tła do dalszych rozważań w obszarze polityki edukacyjnej, było w mojej opinii niezbędne, by móc dokładnie zrozumieć

i przyrzeć się wszelkiego rodzaju przemianom w obszarze edukacji, za którą odpowiada państwo. Wszystko bowiem, co ma miejsce w obszarze edukacji w każdym kraju, determinowane jest działaniami podejmowanymi w ramach polityki edukacyjnej, będącej jedną z subdyscyplin polityki społecznej państwa.

W rozdziale pierwszym ukazany został zatem socjopolityczny wymiar globalizacji, teorie nowoczesności i ponowoczesności, a także przedstawiona została globalna transformacja, będąca podstawą moich rozważań. Nie bez znaczenia była również globalizacja kulturowa, stanowiąca o wykształconych zachowaniach konsumenckich w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat, determinowanych podejmowanymi przez państwa rozwinięte i rozwijające się działaniami transformacyjnymi. Rozwój nowoczesnych technologii również odegrał znaczącą rolę w przekazach medialnych i kreowanych spektaklach, odbiorcami których są współczesne społeczeństwa, stąd uwzględnienie mass mediów i technologii ICT.

Tłem moich rozważań jest także społeczeństwo konsumpcyjne, wykreowane przez kapitalistyczny świat, które opisałem w rozdziale drugim. Istotna moim zdaniem jest rola konsumpcji we współczesnym świecie, a także zachowania konsumenta w tzw. magicznym świecie konsumpcji, determinowanym postępującymi przemianami globalizacyjnymi, ponieważ określone aktywności człowieka obecnie są skutkiem podejmowanych działań przez poszczególne państwa. Kluczowe znaczenie ma tutaj rozwój społeczno-gospodarczy oraz polityczny danego kraju. Istota i znaczenie konsumpcji ewoluują bowiem wraz z przemianami transformacyjnymi państw.

W rozdziale trzecim ukazana została polityka edukacyjna na tle procesów globalizacyjnych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na szkolnictwo wyższe. W rozdziale tym scharakteryzowana została również edukacja w świecie cyfrowym. Analizie poddano także społeczeństwo uczące się, będące nierozzerwalnym elementem polityki edukacyjnej w zglobalizowanym świecie.

Istotna z punktu widzenia moich rozważań była również polityka edukacyjna w Polsce po 1989 roku jako element polityki społecznej, konsekwentnie polityka w obszarze szkolnictwa wyższego, która została przeze mnie zaprezentowana w rozdziale czwartym. Nie mogłem także nie zwrócić uwagi na politykę oświatową, jako element polityki edukacyjnej, obok polityki wobec szkolnictwa wyższego, która również uległa transformacji w Polsce po 1989 roku, jednak nie stanowiła ona dla mnie głównego elementu analiz. Moja uwaga skupiona została przede wszystkim na obszarze szkolnictwa wyższego, wraz z regulacjami prawnymi oraz polityką dotyczącą

jakości kształcenia. Nie bez znaczenia moim zdaniem była także kwestia kapitału ludzkiego i społecznego, który kreowany jest między innymi właśnie w tym obszarze, a który związany jest z komercjalizacją szkolnictwa wyższego, będącą przedmiotem zainteresowania w rozdziale piątym.

Ostatni, piąty rozdział mojej rozprawy stanowi rozważania na temat tytułowego zagadnienia, a mianowicie, czy współczesna szkoła wyższa jest świątynią konsumpcji. By odpowiedzieć na to pytanie, analizuję proces szeroko pojętej komercjalizacji szkolnictwa wyższego. Dokonuję rekonstrukcji zarówno z punktu widzenia racjonalizacji, odmagicznienia, jak i zremagicznienia, czyli ponownego umagicznienia współczesnej szkoły wyższej, będących pokłosiem prowadzenia przez państwo polityki edukacyjnej nastawionej na efektywność, kalkulacyjność, przewidywalność i możliwość sterowania zarówno studentem, jak i pracownikiem uczelni. Na procesy określone powyższymi pojęciami zwracał uwagę już Max Weber, a następnie zapożyczył je również George Ritzer do określenia działań podejmowanych w kapitalistycznym świecie.

Bezpośrednio z wyznaczonymi przeze mnie celami korespondował wyznaczony przeze mnie główny problem badawczy, który został sformułowany następująco: czy *współczesna szkoła wyższa jest świątynią konsumpcji*?

Towarzyszyły mu trzy problemy szczegółowe:

- 1) Czy *współczesna szkoła wyższa jest zmakdonaldyzowana*?
- 2) Czy *współczesna szkoła wyższa jest odmagiczniona*?
- 3) Czy *współczesna szkoła wyższa jest zremagiczniona*?

Podjęta przeze mnie problematyka badawcza skupiała się na weryfikacji hipotezy ogólnej, iż *współczesna szkoła wyższa jest świątynią konsumpcji*, oraz hipotez szczegółowych:

- 1) *Współczesna szkoła wyższa jest zmakdonaldyzowana.*
- 2) *Współczesna szkoła wyższa jest odmagiczniona.*
- 3) *Współczesna szkoła wyższa jest zremagiczniona.*

Na występowanie świątyń konsumpcji zwracał uwagę George Ritzer, który za Jean'em Baudrillard'em nazywał je również nowymi środkami konsumpcji. Idea obu pojęć oparta jest natomiast na teoriach Karola Marksa i Maxa Webera. Nowe środki konsumpcji to miejsca lub struktury (na przykład bary szybkiej obsługi, centra handlowe itp.), które umożliwiają jednostce konsumpcję wszystkiego, co jest dostępne. Nowe środki konsumpcji to zatem świątynie konsumpcji, które mają czasami wręcz

religijny charakter. Aby zwrócić uwagę konsumentów, świątynie konsumpcji muszą oferować, albo tylko sprawiać takie wrażenie, że oferują produkty czy usługi, które są magiczne i przyciągające uwagę konsumenta. Świątynie konsumpcji w zglobalizowanym świecie są jednak również zmakdonaldyzowane, czyli zrationalizowane, charakteryzuje je bowiem pięć podstawowych wyznaczników tj.: sprawność, wymierność, przewidywalność, sterowalność oraz nieracjonalność racjonalności. Proces racjonalizacji powoduje z kolei odmagicznienie nowych środków konsumpcji. Sprawne i wymierne systemy nie pozostawiają bowiem miejsca na tajemniczość czy magiczność. Doznania i emocje z definicji są nieprzewidywalne, zatem przewidywalność również szkodzi magiczności. Sterowanie konsumentem i zdehumanizowanie także nie sprzyjają magiczności. W związku z tym, że nowe świątynie konsumpcji przestają być magiczne, należy je zremagicznic, czyli ponownie umagicznic, aby przyciągały konsumentów, co stanowi ich główny cel.

Weryfikacja zaproponowanych hipotez stanowiła próbę opisu i interpretacji polityki edukacyjnej, jako jednej z subdyscyplin polityki społecznej. W związku z tym, iż główna hipoteza zakładała, że współczesna szkoła wyższa jest świątynią konsumpcji, to w pierwszej części tytułu rozprawy, która jest tożsama z założoną hipotezą, świadomie pojawił się znak zapytania, by nie traktować tego stwierdzenia jako tezy, którą należy udowodnić.

Celem zweryfikowania hipotez w niniejszej rozprawie opisałem i dokonałem interpretacji socjopolitycznego wymiaru globalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru edukacji, ukazałem ewolucję konsumpcji w ponowoczesnym świecie, a także dokonałem analizy podejmowanych w ramach polityki edukacyjnej działań, przede wszystkim w obszarze szkolnictwa wyższego.

W procesie badawczym zastosowałem metody jakościowe. W swojej pracy wykorzystałem zatem zarówno źródła zastane, jak i źródła wywołane, stanowiące mój materiał badawczy. Źródłami zastanymi była wybrana literatura z dziedziny nauk społecznych, szczególnie z zakresu nauk o polityce, uzupełniona literaturą socjologiczną, ekonomiczną oraz z zakresu antropologii kulturowej. Wykorzystane zostały one celem wielowymiarowego zbadania i ukazania podejmowanej polityki edukacyjnej, determinowanej zachowaniami i działaniami człowieka, które zdaniem Barbary Krauz-Mozer stają się źródłem inspiracji w procesie wyjaśniania zjawisk politologicznych, potwierdzając tym samym, że nauki o polityce są dyscypliną pluralistyczną. Wśród wykorzystanych źródeł zastanych znalazły się także ustawy,

rozporządzenia, sprawozdania i raporty dotyczące szkolnictwa wyższego w Polsce oraz w Unii Europejskiej, przede wszystkim dokumenty wydane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Polsce, dokumenty związane z Traktatem Bolońskim, później Traktatem Lizbońskim, które miały wpływ na przemiany w polityce edukacyjnej. Podczas analizy treści dokumentów przyjąłem cezurę czasową, którą był okres od 1989 roku do 30.09.2018 roku, czyli do dnia poprzedzającego wejście w życie w Polsce nowej ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, tzw. Konstytucji dla nauki.

Źródłami wywołanymi były z kolei obserwacje uczestniczące oraz niestandardyzowane wywiady swobodne. Zastosowana przeze mnie technika obserwacji była obserwacją ukrytą, bezpośrednią, nieskategoryzowaną, była zatem prowadzona bez użycia narzędzi systematyzujących, bez informowania badanej społeczności o celu badań, a także bez określenia punktów czasowych, stąd w żadnym z rozdziałów nie pojawiają się odniesienia do wyników badań, tylko są one wplecione w narracje. Kolejną techniką badawczą był wywiad. Przeprowadzone przeze mnie wywiady były wywiadami ustnymi, nieskategoryzowanymi, swobodnymi, indywidualnymi i zbiorowymi, zatem również nie opierały się na wcześniej przygotowanych narzędziach badawczych, ponieważ nie były one niezbędne w przypadku tego typu wywiadów. Ma to oczywiście swoje odzwierciedlenie w niniejszej rozprawie, w której podobnie jak w przypadku prowadzonych obserwacji, w żadnym z rozdziałów nie uwzględniłem bezpośrednich odniesień w postaci cytatów wypowiedzi, co było z mojej strony zamierzone, a co wyjaśniam we wprowadzeniu do książki, powołując się na autorytety z dziedziny metodologii.

Każdy rozdział prezentowanej rozprawy odnosi się do coraz bardziej uszczegółowionych elementów, mających wpływ na politykę edukacyjną. Moim zdaniem przyjęta przeze mnie podczas pisania tzw. strategia lejka była zasadna, ponieważ swoje rozważania zacząłem od ogólnych przemian globalizacyjnych, przechodząc logicznie do kwestii bardziej szczegółowych, skupiając się na globalnej polityce edukacyjnej, kończąc na polityce edukacyjnej skupionej wokół szkolnictwa wyższego w Polsce. Przyglądając się piśmiennictwu wykorzystanemu przeze mnie w monografii, również można zauważyć pewną tendencję, mianowicie analiza treści w trzech pierwszych rozdziałach oparta została w dużej mierze na anglojęzycznych materiałach źródłowych, co było wynikiem deficytu opracowań z danej tematyki w języku polskim. W rozdziale czwartym źródeł jest znacznie mniej, jednak spowodowane jest to faktem, iż swoją uwagę skupiłem w nim przede wszystkim na

polityce edukacyjnej w Polsce, stąd przede wszystkim wykorzystałem polskie materiały źródłowe. Ostatni rozdział natomiast jest najbardziej ubogi w źródła zastane, ponieważ dokonana przeze mnie analiza szkolnictwa wyższego w Polsce oparta została przede wszystkim na źródłach wywołanych, czyli materiałach uzyskanych podczas prowadzonych obserwacji i wywiadów niestandardyzowanych, naturalnie włączonych w prowadzoną przeze mnie narrację.

Globalizacja będąca tłem rozważań w mojej opinii jest kluczowym punktem wyjścia do rozważań na temat działalności państwa w ramach polityki społecznej w określonym obszarze. Nie sposób bowiem dokonywać jakiegokolwiek analizy przemian, bez uwzględnienia głównych przyczyn podejmowanych aktywności czy działań. Moim zdaniem konieczne było zatem dokonanie analizy przemian globalizacyjnych z uwzględnieniem działalności człowieka. W związku z tym, iż w polskiej literaturze przedmiotu z dziedziny nauk o polityce badania interdyscyplinarne nie są dominujące, a tym samym dotychczas uwaga autorów skupiała się na analizie działań przede wszystkim w zakresie jednej dziedziny, to w mojej opinii zaprezentowana przeze mnie monografia stanowi swoistą innowację. Obejmuje ona bowiem odwołania również do literatury z innych, pokrewnych dyscyplin, które nierozzerwalnie łączą się z naukami o polityce i generalnie z podejmowanymi przeze mnie zjawiskami politologicznymi.

Przemiany globalizacyjne we współczesnym świecie wpłynęły na wiele obszarów życia społecznego, można zatem pokusić się moim zdaniem o stwierdzenie, że nie ominęły żadnego z obszarów. Działania w sferze polityki, szczególnie polityki społecznej, która stanowi główny element moich rozważań, również zostały zdeterminowane rozwojem globalnego świata. Rozwój gospodarczy, technologiczny, a także ciągłe dążenie do internacjonalizacji podejmowanych działań sprawiły, że polityka edukacyjna nie pozostała obojętna wpływom krajów rozwiniętych i wszechobecnym zmianom. Działania jednostek oraz społeczeństw sprawiły, że aktywności podejmowane w ramach jakichkolwiek polityk, muszą być dziś zbieżne z występującymi obecnie potrzebami ludzi. Nie jesteśmy w stanie zaspokoić potrzeb w ramach prowadzonej polityki społecznej w żadnym obszarze, bez uwzględnienia zachodzących zmian społecznych, gospodarczo-ekonomicznych czy kulturowych. Wszystkie te aspekty są równie ważne, ponieważ na funkcjonowanie człowieka oddziałują aktywności podejmowane w każdej dziedzinie życia społecznego. Nie bez znaczenia są także działania inicjowane przez człowieka, które z kolei są

determinowane zarówno przemianami społecznymi, gospodarczo-ekonomicznymi czy kulturowymi. Polityka społeczna w mojej opinii powinna zatem analizować życie człowieka z każdej perspektywy, by móc zaspokoić jego potrzeby, stąd podjęte przeze mnie interdyscyplinarne analizy w obszarze polityki edukacyjnej.

W mojej opinii na polskim rynku wydawniczym nie ukazała się dotychczas żadna pozycja, która traktowałaby politykę edukacyjną państwa w ujęciu interdyscyplinarnym. W ramach dziedziny nauk o polityce nie dokonano analizy szkolnictwa wyższego z perspektywy przeobrażeń społeczno-politycznych w zglobalizowanym świecie. Żaden z autorów nie pokusił się o badanie szkolnictwa wyższego z perspektywy teorii modernistycznych, analizując typowe działania rynkowe w odniesieniu do szkolnictwa wyższego. Nie zwrócono tym samym uwagi na fakt, iż działania, które podejmowane są w ramach polityki edukacyjnej państwa sprawiają, że szkoła wyższa staje się świątynią konsumpcji, a co za tym idzie, elementy charakteryzujące działania w ramach gospodarki rynkowej, można również odnaleźć w szkolnictwie wyższym. Wszystkie podejmowane w szkolnictwie wyższym aktywności są z kolei rezultatem prowadzonej przez państwo polityki edukacyjnej, jako subdyscypliny polityki społecznej, która z kolei pozostaje pod wpływem polityki międzynarodowej, będącej rezultatem przemian globalizacyjnych. Umasowienie szkolnictwa wyższego oraz pozorna jakość kształcenia są moim zdaniem skutkiem między innymi przyjętej przez państwo polityki edukacyjnej. W związku z tym, iż wpływ globalizacji na politykę edukacyjną jest niezaprzeczalny, potrzeba dokonania analizy obszaru szkolnictwa wyższego z perspektywy przemian społeczno-politycznych w ostatnich kilku dekadach oraz ukazanie polityki edukacyjnej na tle procesów globalizacyjnych, wydaje się w mojej opinii być zasadne.

Świat postrzegany przez współczesnego człowieka zdominowany został przez działania konsumpcyjne. Zasady obecne w gospodarce rynkowej znalazły zastosowanie również w innych sferach życia społecznego i niejednokrotnie zdominowały dotychczasowe postrzeganie świata. Obszar edukacji w zglobalizowanym świecie stał się miejscem, w którym sprzedaż wiedzy stała się normą, a uczeń czy student postrzegany jest jak klient, którego potrzeby należy zaspokoić. Etos dzielenia się wiedzą bez pobudek konsumpcyjnych staje się obecnie coraz bardziej odległy i obawiam się, że przemija bezpowrotnie. Tak jak nie jesteśmy w stanie zatrzymać przemian globalizacyjnych, nie jesteśmy również w stanie od nich uciec, podobnie wiedza i nauka zostały już tak skomercjalizowane, że wszelkie

podejmowane działania będą jedynie odpowiedzią na potrzeby konsumentów-klientów-uczniów-studentów.

Stosowane obecnie działania uczelni, zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się, skupione są przede wszystkim na aktywnościach zbliżonych lub wręcz identycznych, które możemy obserwować na przykład w centrach handlowych. Priorytetem w wielu uczelniach jest przede wszystkim przyciągnięcie uwagi potencjalnych, przyszłych studentów, istotne są zatem podejmowane działania marketingowe, stosowane w handlu, celem przyciągnięcia uwagi klientów. Wiedza w zglobalizowanym świecie stała się towarem, a współczesna szkoła wyższa stała się świątynią konsumpcji, czyli jednym z nowych środków konsumpcji, w którym można nabyć konkretny produkt lub usługę. Wiedza została umasowiona, a polityka edukacyjna państwa nie podejmuje żadnych działań, by zatrzymać ten proces. Śmiem nawet twierdzić, że aktywność państwa w ramach polityki edukacyjnej wręcz sprzyja i pogłębia konsumpcjonizm w obszarze szkolnictwa wyższego. Jakość kształcenia, o której ustawodawcy cały czas mówią jest fikcją, ważna jest natomiast ilość. Racjonalność działań podejmowanych w obszarze szkolnictwa wyższego i generalnie w sferze edukacji sprawia, że to, co miało być efektywne, kalkulacyjne, przewidywalne i sterowalne, staje się nieracjonalne. „Żelazna klatka”, o której wspominał Max Weber, a później George Ritzer, stała faktem również w polskim szkolnictwie wyższym, a możliwości, by z niej wyjść są znikome. Tylko zrównoważona polityka edukacyjna państwa może doprowadzić do zminimalizowania negatywnych skutków funkcjonowania w owej klatce, ponieważ wyjście z niej w mojej opinii jest bardzo trudne.

Moim zdaniem zrealizowałem wszystkie założone przez siebie cele badawcze. Ukazałem bowiem zarówno społeczno-polityczne tło przemian globalizacyjnych w konsumpcyjnym świecie w kontekście edukacji, jak i politykę edukacyjną na tle procesów globalizacyjnych, a także określiłem, czy współczesna szkoła wyższa jest świątynią konsumpcji. W mojej opinii udało mi się ukazać, iż przemiany globalizacyjne mają duże znaczenie w procesie kreowania polityki edukacyjnej państwa, co wynika między innymi z faktu, że wszystkie zaproponowane przeze mnie hipotezy zostały potwierdzone.

Hipoteza główna, iż *współczesna szkoła wyższa jest świątynią konsumpcji* okazała się prawdziwa. Aktywności podejmowane w ramach polityki edukacyjnej państwa sprawiają bowiem, że elementy charakteryzujące działania w ramach

gospodarki rynkowej można również odnaleźć w szkolnictwie wyższym. Szkołę wyższą można dziś porównać do centrum handlowego, w którym można nabyć określone produkty czy usługi. Magiczność, będąca domeną centrów handlowych, widoczna jest dziś również w obszarze szkolnictwa wyższego.

Hipotezy szczegółowe także zostały potwierdzone:

- 1) *Współczesna szkoła wyższa jest zmakdonaldyzowana, a co za tym idzie* charakteryzuje ją efektywność, kalkulacyjność, przewidywalność i sterowalność.

W szkolnictwie wyższym można odnaleźć wiele elementów świadczących o efektywności. Przykładem tego typu działań jest między innymi odejście od egzaminów ustnych, na rzecz egzaminów pisemnych, które ograniczają czas poświęcony studentowi do minimum, są zatem efektywne. Konieczność wykształcenia odpowiednich zasobów kapitału ludzkiego i społecznego sprawia, że szkoła wyższa zaczyna „produkować” absolwentów, stając się w pewnym sensie fabryką. Kalkulacyjność widoczna jest z kolei w programie kształcenia, w którym każdy przedmiot ma określoną liczbę godzin, punktów ECTS. Zajęcia w uczelni muszą odbywać się w określonej liczbie tygodni, w ramach określonej liczby semestrów itd. Badania naukowe i publikacje naukowców również podlegają ocenom, są odpowiednio punktowane. Wiedza traktowana jest jako kwantyfikowalny towar, którym można zarządzać. System szkolnictwa wyższego reguluje funkcjonowanie szkół wyższych w Polsce, zatem nie ma w nich miejsca na nieprzewidywalne działania. Struktury uczelni są bardzo podobne, można również zauważyć przewidywalną, biurokratyczną racjonalizację nauczania i badań naukowych. Kolejnym wyznacznikiem makdonaldyzacji w szkolnictwie wyższym jest sterowalność. Wszystko w uczelniach musi być zorganizowane zgodnie z planem, wyznaczonym przez ministerstwo. Nauczyciele akademicki muszą podporządkować się w znacznym stopniu programom kształcenia, studenci natomiast muszą podporządkować swoje zachowanie regulaminom i przepisom, stosowanym w danej uczelni.

- 2) *Współczesna szkoła wyższa jest odmagiczniona, co jest skutkiem jej* zracjonalizowania, czyli zmakdonaldyzowania.

Wszystkie podejmowane w obszarze szkolnictwa wyższego aktywności są racjonalne. Opisane powyżej zmakdonaldyzowane działania sprawiają, że

współczesna szkoła wyższa staje się odmagiczniona, ponieważ racjonalizacja stoi w opozycji do magiczności.

- 3) *Współczesna szkoła wyższa jest zremagiczniona*, ponieważ stosowane są w niej spektakle celowe i niezamierzone.

W związku z tym, że w procesie makdonaldyzacji szkoły wyższe przestają być atrakcyjne dla swoich studentów-klientów, należy je poddawać procesowi zremagicznienia, czyli ponownego umagicznienia, ponieważ tylko magiczność może doprowadzić do sukcesu instytucji w obszarze szkolnictwa wyższego. Sposobem ponownego umagicznienia świątyni konsumpcji są spektakle, których celem jest ukrycie racjonalnego systemu oraz faktu, że towary i usługi, które człowiek nabędzie, nie przyniosą mu oczekiwanej satysfakcji. W związku z tym, że szkoła wyższa jako świątynia konsumpcji nie różni się dziś od centrum handlowego, zatem aby być atrakcyjną dla swoich klientów, musi cały czas chociaż stwarzać pozory tej atrakcyjności. W uczelniach, podobnie jak w centrach handlowych, organizowane są zatem między innymi różnego rodzaju promocje, uruchamiane są nowe kierunki studiów, nowe specjalności, organizowane są dni otwarte, targi edukacyjne. Wszystkie te działania podejmowane są wyłącznie w celu przyciągnięcia jak największej liczby potencjalnych studentów-klientów.

Szkolnictwo wyższe nie tylko w Polsce jest w stanie permanentnych przemian i transformacji. Absolutnie tego nie neguję, gdyż uważam nawet, że wszelkie reformy są niezbędne, ponieważ świat cały czas ewoluuje, zatem w ramach polityki edukacyjnej należy nieustannie podejmować działania, podążając za zmianą. Istotny jest jednak fakt, iż wszystkie zmiany w trwającym procesie powinny być spójne i przemyślane, a przede wszystkim powinny opierać się na realnej synergii działań zarówno uczelni, jak i osób odpowiedzialnych za politykę edukacyjną w państwie, na co zwracam uwagę w książce.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych (artystycznych):

Moje zainteresowania badawcze koncentrują się na szeroko rozumianej polityce edukacyjnej na tle przemian globalizacyjnych i sięgają początków pracy naukowo-badawczej po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, czyli 2012 roku. Przyglądając

się moim osiągnięciom naukowo-badawczym po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, należałoby wskazać jeden dominujący obszar tematyczny, którym jest:

1) polityka edukacyjna na tle przemian globalizacyjnych,

a także cztery podobszary w ramach polityki edukacyjnej, mianowicie:

- a) globalizacja wiedzy,**
- b) polityka oświatowa,**
- c) nauczyciel jako element polskiego systemu oświaty,**
- d) polityka edukacyjna wobec szkolnictwa wyższego.**

Wymienione podobszary tematyczne świadomie nie zostały przeze mnie nazwane odrębnymi obszarami, ponieważ wszystkie moje rozważania i podejmowane działania oscylują wokół głównego obszaru, jakim jest polityka edukacyjna we współczesnym, zglobalizowanym świecie. Każdy podobszar traktuję jako niezbędny element, bez którego nie można byłoby mówić o polityce edukacyjnej. Oczywiście zdaję sobie sprawę, iż nie wyczerpuję tematu polityki edukacyjnej i zajmuję się jedynie jej wycinkiem, jednak w mojej opinii poruszam ważne z tej perspektywy kwestie, które oddziałują na cały system edukacyjny. W pierwszej kolejności chciałbym zwrócić uwagę na globalizację wiedzy, mającą miejsce w ramach prowadzonej polityki edukacyjnej. Następnie chciałbym wyróżnić obszar polityki oświatowej (w tym również zwracam uwagę na rolę nauczyciela, jako kluczowego elementu systemu oświatowego, jednak dla większej przejrzystości moich rozważań, wydzieliłem tę sferę z obszaru polityki oświatowej). Kolejno, zgodnie z logiką systemu edukacyjnego, podejmuję rozważania na temat szkolnictwa wyższego, który niejako stanowi ostatni element systemu edukacyjnego. Słowa „niejako” użyłem tutaj świadomie, ponieważ zdaję sobie sprawę, że obszar szkolnictwa wyższego nie zamyka w żaden sposób działań w ramach prowadzonej przez państwo polityki edukacyjnej, jest on dla mnie bardziej symboliczny.

a) Globalizacja wiedzy

Proces globalizacji postrzegany jest przede wszystkim jako proces gospodarczy, dotyczący globalizacji towarów, kapitału czy pracy, determinowany powszechnością innowacji technicznych i zasobów wiedzy, będących konsekwencją rozwoju ekonomicznego, politycznego czy kulturowego. Globalizacja jednak wiąże się także z wiedzą i jej transferem, stanowiąc kluczowy element rozwoju współczesnego świata.

Na wiedzę oraz na proces jej zdobywania, zarówno podczas edukacji formalnej, jak i nieformalnej, wpływają zarówno pozytywne, jak i negatywne aspekty przemian globalizacyjnych. W zglobalizowanym świecie istotne jest między innymi nabywanie umiejętności i kompetencji niezbędnych do rozwiązywania realnych problemów. Ideą promującą uczenie się przez działanie jest *action learning*, o którym napisałem w artykule pt. *Action learning in education*, rozpoczynając tym samym cykl publikacji związanych z wiedzą i edukacją w zglobalizowanym świecie. Życie codzienne człowieka to niekończące się źródło możliwości uczenia się, jednak aby osiągnąć pożądane cele edukacyjne, niezbędne jest w mojej opinii promowanie świadomego i krytycznego myślenia, które prowadzi do formowania wielu efektywnych sposobów działania w przestrzeni społecznej.

W obecnej rzeczywistości społecznej coraz bardziej powszechne jest również korzystanie z nowoczesnych technologii. Jednym ze sposobów wykorzystania ICT w procesie edukacji i zdobywania wiedzy jest *e-tutoring*, o którym napisałem w tekście pt. *E-tutoring as a way to support students in the education process*. Wirtualne środowisko może być alternatywą wspierania rozwoju umiejętności i kompetencji młodych osób. W środowisku *online* interakcja pomiędzy e-tutorem i jego uczniami/studentami może być zarówno synchroniczna, jak i asynchroniczna, a tym samym jeden e-nauczyciel może wesprzeć swoją wiedzą i doświadczeniem większą liczbę osób, niezależnie od lokalizacji i odległości, w których znajdują się obie strony, co należy traktować jako pozytywny aspekt globalizacji wiedzy, na który warto zwrócić uwagę w ramach podejmowanych działań w obszarze polityki edukacyjnej w Polsce. Poza wieloma pozytywnymi aspektami przemian globalizacyjnych w obszarze edukacji, nie należy także zapominać o niebezpieczeństwach, które mogą się pojawiać w wyniku nierozważnie prowadzonej polityki edukacyjnej w zglobalizowanym świecie. Nad aspektem wyzwań polskiej polityki edukacyjnej zastanawiałem się również podczas wygłaszanego na jednej z konferencji referatu zatytułowanego *Nieracjonalność racjonalności – jak wyjść z „żelaznej klatki” współczesnej edukacji?* Wystąpienie, a właściwie dyskusja z uczestnikami konferencji była dla mnie inspiracją do zorganizowania międzynarodowej konferencji na temat edukacji i jej przyszłości w konsumpcyjnym świecie. Pierwszym zbiorem tekstów na temat edukacji z zglobalizowanym świecie była publikacja pod moją redakcją pt. *Przyszłość edukacji - edukacja przyszłości*, będąca pokłosiem rozważań zainicjowanych podczas konferencji. Podjęte zostały w niej zagadnienia związane między innymi ze

współczesnymi modelami edukacji do zrównoważonego rozwoju, polityką edukacyjną Unii Europejskiej, sytuacją dzieci imigrantów w świetle polskiej polityki oświatowej, a także na temat metod i narzędzi edukacji przyszłości.

Przemiany globalizacyjne i ich wpływ na edukację znalazły również odzwierciedlenie w moim kolejnym tekście pt. *Socjalizacja odwrotna a dewaluacja autorytetu tradycjonalistycznego*, który traktuje o przemianach globalizacyjnych we współczesnym świecie i ich wpływie na socjalizację. Socjalizacja odwrotna jako jedna z form socjalizacji, determinowana rozwojem nowoczesnych technologii sprawia, że młodsze pokolenie staje się nadawcą wartości i reguł niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie, a tym samym może również wpłynąć na dewaluację autorytetu tradycjonalistycznego.

Kwestię uczenia się przez całe życie, która jest jednym z celów polityki edukacyjnej Unii Europejskiej, podjąłem natomiast we współautorskim tekście pt. *Uniwersytety Trzeciego Wieku jako forma edukacji ustawicznej*. Funkcjonowanie i tworzenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku jest moim zdaniem idealnym rozwiązaniem, by kształcenie ustawiczne było realną formą rozwoju człowieka w każdym wieku. *Lifelong learning* w zglobalizowanym świecie jest koniecznością, ponieważ zmiany w epoce płynnej nowoczesności są tak szybkie, że bez permanentnej edukacji człowiek nie będzie w stanie w pełni aktywnie żyć w społeczeństwie konsumpcyjnym.

Globalizacja, a także zmiany technologiczne i powszechny konsumpcjonizm determinują potrzebę zdobywania wiedzy przez całe życie. Uczenie się staje się swoistym wymogiem cywilizacyjnym, na co zwróciłem uwagę w doborze tekstów w monografii pod współredakcją pt. *Lifelong Learning*. Ukazana została w niej edukacja w perspektywie globalizacji, innowacje w procesie kształcenia, a także sposoby i skutki aktywizacji edukacyjnej dorosłych. Zwiększanie wiedzy, kwalifikacji oraz wszelkiego rodzaju umiejętności jest niezbędne do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym. Globalizacja oraz konsumpcyjny styl życia oddziałują również na postrzeganie kultury czasu wolnego we współczesnym świecie, na co zwróciłem uwagę podczas redagowania tekstów w monografii *Kultura czasu wolnego we współczesnym świecie*. Celem opracowania było przede wszystkim ukazanie możliwości i potrzeb kreowania kultury czasu wolnego.

Edukacja to wieloaspektowy proces w zglobalizowanym świecie, odzwierciedleniem czego są teksty zebrane w monografii pod moją współredakcją pt.

Edukacja w zglobalizowanym świecie. Złożoność procesów globalizacyjnych, a przede wszystkim ich wpływ na edukację był głównym celem przygotowania opracowania. W monografii została zwrócona uwaga na rolę szkoły, nauczyciela i ucznia we współczesnym świecie i zależności między nimi.

Problematyka polityki edukacyjnej na tle przemian globalizacyjnych, łącząca elementy polityki oświatowej wraz z polityką wobec szkolnictwa wyższego, została podjęta przeze mnie w artykule *Makdonaldyzacja systemu edukacyjnego w Polsce*. W tekście tym zwróciłem uwagę na zjawisko makdonaldyzacji, jako charakterystyczne w zglobalizowanym świecie, celem dokonania eksploracji polskiego systemu edukacyjnego z perspektywy efektywności, kalkulacyjności, przewidywalności, sterowalności i nieracjonalności racjonalności. Poddając analizie działania w różnego typu szkołach (zarówno w szkolnictwie podstawowym i ponadpodstawowym, jak i szkolnictwie wyższym), zwróciłem uwagę na fakt, iż system edukacyjny funkcjonuje obecnie według odgórnie ustalonych, sztywnych ram i szablonów, zgodnie z wykreowaną polityką edukacyjną, co z kolei determinuje powstawanie tzw. nieracjonalności racjonalności. Działania podejmowane przez decydentów w obszarze polityki edukacyjnej są bowiem ukierunkowane przede wszystkim na efektywność, wymierność, kalkulacyjność i możliwość sterowania, zarówno uczniami/ studentami, jak i nauczycielami, na każdym etapie edukacyjnym. Zarówno polityka prowadzona przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, jak i Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego i Nauki sprzyja racjonalizowaniu edukacji w Polsce, prowadząc jej uczestników i odbiorców do tzw. żelaznej klatki, z której trudno się obecnie wydostać.

O zagrożeniach, które czyhają na człowieka w zglobalizowanym świecie, zarówno w obszarze edukacji, środowiska pracy czy rodziny traktują teksty zebrane przez mnie we współredagowanej monografii pt. *Człowiek wobec zagrożeń współczesności*. Celem opracowania było przede wszystkim ukazanie niebezpieczeństw występujących w zglobalizowanym świecie, które determinują działalność człowieka w wielu obszarach życia społecznego.

Wszechobecna konsumpcja przenika wszystkie obszary życia społecznego. Działania polityki społecznej powinny być skierowane również ku rodzinie, która musi odnaleźć się z świecie kulturowej transformacji i fetyszyzmu towarowego, a do czego bardzo często nie jest w ogóle przygotowana. We współredagowanej przeze mnie monografii pt. *Rodzina w społeczeństwie konsumpcyjnym*, starałem się zebrać teksty, w których można znaleźć informacje na temat zmian, jakie nastąpiły we współczesnej

rodzinie, a także ich przyczyn, ale co najważniejsze, jak współczesna rodzina odnajduje się w zglobalizowanym świecie. Dzięki zebranych tekstom można – w mojej opinii – wyciągnąć wnioski i zaproponować konkretne działania w ramach polityki społecznej państwa, by minimalizować negatywne skutki przemian globalizacyjnych, na które narażone są dziś rodziny, takie jak między innymi migracje, konflikty w rodzinie, przemoc wobec dzieci, czy zagrożenia wynikające z mediatyzacji życia społecznego.

Ostatnim, przygotowanym przeze mnie tekstem wpisującym się tematycznie w obszar polityki edukacyjnej na tle przemian globalizacyjnych, a tym samym globalizacji wiedzy, jest artykuł pt. *Destrukcja podmiotu w życiu społecznym zagrożeniem współczesnej edukacji*, który powstał w ramach projektu „Bezpieczeństwo społeczne w wymiarze lokalnym i ogólnopaństwowym”, którego byłem uczestnikiem. Celem artykułu było ukazanie rzeczywistości społecznej, zdominowanej przez rządy przedmiotów, iluzji i pozorów, która determinuje destrukcję podmiotu w życiu społecznym, co z kolei staje się zagrożeniem dla współczesnej edukacji. W mojej opinii edukacji nie udało się uciec przed utowarowieniem, ponieważ nadal wszechobecna konsumpcja i wielość towarów i usług oferowanych przez obszar edukacji jest czymś naturalnym. Polityka edukacyjna nie sprzyja etosowi wiedzy, tylko wzmacnia zachowania konsumpcyjne, co niestety sprzyja destrukcji podmiotu w sferze edukacji.

b) Polityka oświatowa

System edukacji we współczesnym świecie musi obecnie nadążać za zmianami cywilizacyjnymi oraz generowanymi przez nie wyzwaniami i problemami. Kierunek rozwoju edukacji na każdym poziomie określa państwo (zarówno w obszarze działań Ministerstwa Edukacji, jak i Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki), wyznaczając cele polityki edukacyjnej kraju, koncepcje kształcenia, które z kolei determinują treści kształcenia, prowadzi również politykę zatrudniania nauczycieli, a także zarządza instytucjami edukacyjnymi i promuje elementarne wartości, niezbędne w procesie uspołeczniania szkoły i systemu edukacji w ogóle. Polityka oświatowa, jako element polskiego systemu edukacji, a tym samym część polityki edukacyjnej, stanowi dla mnie kolejny obszar tematyczny.

Na skuteczność procesu uspołeczniania, który występuje w środowisku szkolnym, zwróciłem już uwagę w tekście *Konformizm i nonkonformizm uczniów a socjalizacja szkolna*. Szczególne znaczenie miała dla mnie w tym przypadku internalizacja wzorów kulturowych w ramach socjalizacji szkolnej, która niestety w wyniku prowadzonej obecnie polityki oświatowej sprzyja przyjmowaniu przez uczniów postaw konformistycznych. W wyniku narzuconych przez system norm i zasad w postaci ustaw, rozporządzeń czy wewnętrznych regulaminów w placówkach szkolnych nauczyciele oczekują wręcz konformistycznych postaw uczniów, aby zbyt duża kreatywność młodego człowieka nie zaburzyła wcześniej przygotowanej lekcji, celem zrealizowania podstawy programowej. Zachowania nonkonformistyczne są niemiłe widziane i kojarzone z dewiacją, ponieważ wykraczają poza wcześniej ustalone ramy. Kluczem do sukcesu jest z pewnością ogólna zmiana polityki oświatowej prowadzonej w państwie.

Zainteresowanie szkołą jako elementu systemu edukacyjnego kontynuowałem także z perspektywy zjawiska makdonaldyzacji, dokonując analizy klasy lekcyjnej w artykule: *Sala lekcyjna żelazną klatką we współczesnej szkole*. Celem mojego działania była przede wszystkim odpowiedź na pytanie, czy sala lekcyjna jest swoistą „żelazną klatką” we współczesnej szkole i zniewala tym samym uczestników procesu kształcenia, na co zwracałem wcześniej uwagę w swoim wystąpieniu konferencyjnym na temat „nieracjonalności racjonalności” współczesnej edukacji. Niestety hipoteza, że sala lekcyjna jest żelazną klatką okazała się prawdziwa. Sala lekcyjna została zaprojektowana w taki sposób, że układ ławek, krzeseł czy innego wyposażenia ogranicza wolność zachowań młodych osób. Gdyby dbałość o aranżację przestrzeni edukacyjnej była jednym z celów polityki oświatowej, można byłoby mieć nadzieję, że nieracjonalność racjonalności współczesnej sali lekcyjnej zostanie przerwana, obecnie jednak ten aspekt jest pomijany.

Kolejny mój tekst pt. *Socjologiczne ujęcie „Innego” w szkole* dotyczy z kolei szeroko pojętej „inności” w szkole w konsumpcyjnym świecie. W ramach współczesnej polityki oświatowej w mojej opinii brak jest jakichkolwiek działań, które nie umacniałyby funkcjonującego w społeczeństwie pejoratywnego znaczenia pojęcia „inności” w szkole. W artykule proponuję, by pojęcie „innego” zastąpić „alternatywnym”, aby negatywne konotacje terminu „inny” zostałyby zastąpione pojęciem o neutralnym wydźwięku, co moim zdaniem nie prowadziłoby do wykluczenia dzieci w szkole z powodu ich „inności”, prowadzącej do dyskryminacji.

Aspekty polityki oświatowej wobec wykluczenia i dyskryminacji uczniów w szkole podjąłem także w artykule pt. *Oczekiwania nauczyciela wobec uczniów w kontekście wykluczenia społecznego w szkole*. Pomimo powszechnego równouprawnienia i wyrównywania szans edukacyjnych w polskiej szkole pojawia się selekcja uczniów, mogąca prowadzić do dyskryminacji określonych jednostek czy grup społecznych. W niniejszym tekście zwracam uwagę na oczekiwania nauczycieli wobec uczniów, które mogą prowadzić do owej selekcji, determinując wykluczenie społeczne. Nauczyciele niejednokrotnie wyciągają wnioski na temat konkretnych uczniów i kreują schematy działania na podstawie imion, płci, wyglądu, czy pozycji społecznej ucznia. Uzupełnieniem moich rozważań na temat polityki oświatowej w kontekście wykluczenia społecznego w szkole, będącego wynikiem pielęgnowania stereotypów, prowadzących do uprzedzeń i stygmatyzacji uczniów, było wystąpienie konferencyjne na temat *Kariery edukacyjnej we współczesnej szkole z perspektywy symbolicznego interakcjonizmu*.

Problematyka polityki oświatowej podjęta została przeze mnie między innymi w tekście *Kompetencje społeczne uczniów wyzwaniem współczesnej edukacji*, gdzie zwróciłem uwagę na kompetencje społeczne młodych ludzi, których rozwój stanowi wyzwanie dla współczesnej polityki oświatowej. Celem artykułu było ukazanie znaczenia kompetencji społecznych uczniów we współczesnej szkole, a także wyzwań, wobec których stoi obecnie polityka oświatowa w kontekście kształtowania kompetencji społecznych młodego pokolenia. W tekście zwróciłem uwagę na fakt, iż za słowami Alberta Camusa: *Szkoła przygotowuje dzieci do życia w świecie, który nie istnieje*. W mojej opinii powyższe słowa są znamienne, ponieważ obecnie można pokusić się o stwierdzenie, że: *szkoła przygotowuje dzieci do życia w świecie, który nie istnieje* (już nie istnieje), a działania polityki oświatowej powinny zmierzać w kierunku przygotowania dzieci do życia w świecie, który jeszcze nie istnieje. Tematykę rozwoju kompetencji społecznych uczniów w ramach polityki oświatowej w okresie od 1989 roku do chwili obecnej, podjąłem także podczas wystąpienia konferencyjnego na temat *Ewolucji podręczników szkolnych w kontekście kształtowania kompetencji społecznych uczniów*.

Kolejnym tekstem traktującym o współczesnych działaniach podejmowanych w ramach polityki oświatowej jest artykuł: *Zjawisko makdonaldyzacji edukacji a postawy twórcze dzieci i młodzieży*, celem którego było ukazanie zależności pomiędzy wyznacznikami makdonaldyzacji, czyli efektywnością, wymiernością,

przewidywalnością i sterowalnością, a postawami twórczymi młodych osób. Działania podejmowane w ramach polityki oświatowej niestety sprzyjają rozwojowi zjawiska makdonaldyzacji w szkole, potęgując dążenia decydentów, a tym samym również nauczycieli, którzy są im podlegli, do wymienionej wcześniej efektywności, wymierności, przewidywalności i sterowalności, stają się inhibitorami postaw twórczych uczniów. Uzupełnieniem powyższych rozważań było podjęcie dyskusji podczas konferencji po wygłoszeniu przeze mnie referatu pt. *Wychowanie do refleksyjności wyzwaniem współczesnej szkoły*.

Rozważania na temat miejsca szkoły w zglobalizowanym świecie podjąłem także w ostatnim moim tekście z tego obszaru pt. *Szkoła świątynią konsumpcji*, w którym analizowałem magiczność szkół, stwierdzając we wnioskach, że współczesna szkoła jest świątynią konsumpcji. Efekty globalizacji widoczne są również w szkolnictwie, które opiera się na tych samych zasadach rynkowych, co centrum handlowe. Podjęta przeze mnie tematyka była inspiracją do podjęcia badań, których celem była szczegółowa analiza systemu edukacyjnego, a przede wszystkim szkolnictwa wyższego, z perspektywy przemian globalizacyjnych.

c) Nauczyciel jako element polskiego systemu oświaty

Nauczyciel, będący elementem systemu oświaty, a także jego rola w szkole, stanowi kolejny obszar tematyczny podejmowanych przeze mnie rozważań dotyczących polityki edukacyjnej w zglobalizowanym świecie.

Kwestia permanentnego rozwoju nauczycieli, która powinna stać się priorytetem w ramach realizowanej polityki oświatowej, została przeze mnie poruszona w kilku artykułach, między innymi w tekście pt. *Rola nauczyciela – tutora w procesie wspierania rozwoju osobistego uczniów*. Tutoring jako forma wspierania ucznia we współczesnej szkole jest możliwa do wprowadzenia na stałe, ale tylko pod warunkiem podejmowania świadomych działań systemowych. Zagadnienie wysoko rozwiniętych kompetencji społecznych nauczyciela podjąłem także w tekstach pt. *Komunikacja w relacji nauczyciel-uczeń a występowanie sytuacji kryzysowych w szkole* oraz *Relatywizm wartości nauczyciela a kształtowanie tożsamości uczniów*.

Polityka wobec tolerancji we współczesnej szkole, bez względu na przynależność kulturową, religijną czy etniczną była tematem kolejnego mojego tekstu pt. *Rola nauczyciela w edukacji międzykulturowej*. Odrzucenie stereotypów i uprzedzeń,

a także otwartość na drugiego człowieka, to kolejne kwestie współczesnej polityki oświatowej. W ramach polityki oświatowej niezbędne jest również nastawienie na edukację włączającą, na którą zwracam uwagę w artykule *The teacher as a social engineer in the inclusion education*. W opracowaniach pt. *Nauczyciel w obliczu wychowania do konsumpcji* oraz *Nauczyciel liderem w procesie wdrażania zmian w edukacji XXI wieku* zwróciłem z kolei uwagę na działania, które powinny zostać podjęte w ramach polskiej polityki oświatowej, celem dostosowania edukacji do współczesnego, zglobalizowanego świata. Moim zdaniem podejmowane działania powinny być skierowane na świadome funkcjonowanie młodych ludzi w świecie konsumpcyjnym, by można było kształtować kompetencje uczniów, które są niezbędne w zglobalizowanym świecie. Aby jednak mogło to nastąpić, niezbędne są zmiany w polityce oświatowej – elementy wychowania do konsumpcji należałoby umieścić w programach nauczania. Istotną kwestią byłoby również nastawienie decydentów odpowiedzialnych za szkolnictwo wyższe na kształtowanie u przyszłych nauczycieli kompetencji niezbędnych do poruszania się w świecie konsumpcji, by w przyszłości mogli je również wykształcić u swoich uczniów.

Nauczyciel jako element polskiego systemu oświaty był również motywem przewodnim w doborze tekstów do współredagowanej monografii pt. *Pedagog we współczesnym świecie*. Główna uwaga w niniejszym opracowaniu została skupiona na wyzwaniach, pojawiających się w procesie edukacyjnym, których nie jesteśmy w stanie wyeliminować w ramach prowadzonej polityki oświatowej.

d) Polityka edukacyjna wobec szkolnictwa wyższego

Problematyka polityki edukacyjnej wobec szkolnictwa wyższego podjęta została przeze mnie przede wszystkim w publikacji *Współczesna szkoła wyższa świątynią konsumpcji? Szkolnictwo wyższe na tle przeobrażeń społeczno-politycznych w zglobalizowanym świecie*, będącej osiągnięciem naukowym, wskazanym i opisanym w punkcie 4c autoreferatu. Niniejsza monografia jest dla mnie zwieńczeniem mojej pracy naukowo-badawczej w obszarze szeroko pojętej polityki edukacyjnej w zglobalizowanym świecie, o czym napisałem w punkcie 4c.

Na zakończenie chciałbym jeszcze wspomnieć o dwóch publikacjach, które pozostają niejako poza moimi głównymi obszarami zainteresowań. Pierwszą publikacją jest poradnik dla studentów: *Jak napisać pracę licencjacką i magisterską? Poradnik dla studentów*, który powstał w wyniku doświadczeń podczas prowadzonych przeze mnie zajęć dydaktycznych z zakresu metodologii badań oraz seminariów dyplomowych dla studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia. Kolejną pozycją jest monografia pt. *Zjawisko prostytucji w Polsce po 1989 roku*, która została dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i wydana na podstawie rozprawy doktorskiej pod tym samym tytułem.

Łącznie **liczba moich publikacji** wydanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, czyli od 2012 roku wynosi: **32**, w tym **3 monografie autorskie**, **8 monografii pod redakcją**, z czego 7 pod współredakcją, **7 artykułów** w recenzowanych czasopismach naukowych oraz **14 rozdziałów** w recenzowanych monografiach (w tym **3 w języku angielskim**). Liczba cytowań według bazy Scholar Google (Publish or Perish) wynosi 34, natomiast Indeks Hirscha według tej samej bazy wynosi 3.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora wzięłem udział w **36 konferencjach naukowych**, z czego podczas **27 wygłosiłem referaty** (w tym również **3 podczas konferencji zagranicznych**). Szczegółowe informacje na temat publikacji i konferencji znajdują się w załączonym wykazie.

Od 2012 roku jestem również członkiem zwyczajnym Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych.

6. Działalność dydaktyczna i organizacyjna:

6.1. Działalność dydaktyczna

Działalność dydaktyczną rozpocząłem po ukończeniu studiów magisterskich w 2007 roku w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu w ramach umowy cywilno-prawnej, prowadząc wykłady fakultatywne dla studentów kierunku Finanse i rachunkowość z przedmiotu: *Społeczne aspekty globalizacji*. Jednocześnie byłem również aktywny zawodowo, prowadząc szkolenia z zakresu rozwoju kompetencji społecznych (między innymi z zakresu komunikacji interpersonalnej, komunikacji

perswazyjnej, treningu asertywności czy wystąpień publicznych i autoprezentacji) dla nauczycieli i uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych na terenie województwa dolnośląskiego. W roku akademickim 2009/2010 prowadziłem również zajęcia na studiach podyplomowych w Wyższej Szkole Pedagogicznej TWP w Oddziale Zamiejscowym w Wałbrzychu: *Prostytucja – aspekty społeczne, zdrowotne i prawne*.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora w 2012 roku rozpocząłem pracę w ramach etatu naukowo-dydaktycznego w Wyższej Szkole Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi. W roku akademickim 2013/2014 prowadziłem także zajęcia w ramach umowy cywilno-prawnej w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa w Poznaniu, w Wydziale Nauk Społecznych w Gliwicach na kierunku Bezpieczeństwo narodowe, między innymi z przedmiotu: *Podstawowe zagadnienia terroryzmu*. W roku akademickim 2013/2014 prowadziłem również wykłady i ćwiczenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie z przedmiotu: *Prawa człowieka w Polsce i UE* na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne, natomiast w roku akademickim 2015/2016 prowadziłem zajęcia w języku angielskim w Międzynarodowej Wyższej Szkole Logistyki i Transportu we Wrocławiu z przedmiotu: *Team integration*.

Od początku swojej pracy w Wyższej Szkole Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi związany jestem przede wszystkim z kierunkiem Pedagogika, w ramach którego prowadzę na studiach pierwszego i drugiego stopnia między innymi wykłady i ćwiczenia z przedmiotów: *Systemy edukacyjne w Polsce i UE z elementami polskiego prawa oświatowego*, *Teoria konfliktów społecznych*, *Współczesne zjawiska socjologiczne* czy *Socjologia edukacji*. Prowadzę również zajęcia z *Metodologii badań społecznych*, które skierowane są do studentów różnych kierunków prowadzonych w Uczelni, takich jak: Bezpieczeństwo wewnętrzne, Psychologia, Pedagogika, Dietetyka i Kosmetologia.

W ramach prowadzonych zajęć z zakresu metodologii badań społecznych opracowałem w 2014 roku poradnik zatytułowany: *Jak napisać pracę licencjacką i magisterską? Poradnik dla studentów*, który wydałem w formie monografii w Wydawnictwie Naukowym Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi. Publikacja dostępna jest w Internecie dla wszystkich studentów w ramach otwartego dostępu na portalu academia.edu i na dzień sporządzania autoreferatu **publikację pobrało 101 778 użytkowników**.

Od roku akademickiego 2013/2014 prowadzę także seminaRIA dyplomowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Dotychczas **wypromowałem 50 licencjatów oraz 12 magistrów**. Problematyka seminarium obejmuje przede wszystkim zagadnienia z obszaru przemian globalizacyjnych we współczesnym świecie oraz szeroko pojętej edukacji, zarówno w kontekście polityki oświatowej, jak i polityki wobec szkolnictwa wyższego w Polsce. Poza tym **70 razy pełniłem rolę recenzenta** zarówno prac pierwszego, jak i drugiego stopnia. Od roku akademickiego 2016/2017 prowadzę także zajęcia na studiach pierwszego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne.

Wszystkie kursy w każdej z Uczelni prowadziłem na podstawie autorskich programów, opartych na złożonych w ramach danego kierunku studiów efektów kształcenia.

Swoje kompetencje dydaktyczne rozwijam również podczas prowadzenia zajęć dydaktycznych poza granicami Polski. W 2014 roku przeprowadziłem cykl wykładów pt. *McDonaldization of Education* w Hacettepe University w Ankarze w Turcji w ramach stypendium Programu Erasmus+. W okresie od lutego do czerwca 2017 roku (w semestrze letnim 2016/2017) przeprowadziłem również cykl wykładów pt. *School of Consumption in Contemporary World* jako profesor wizytujący w Zhytomyr Ivan Franko State University na Ukrainie. Natomiast w listopadzie 2018 roku przeprowadziłem cykl wykładów pt. *Educational Policy in EU Countries in the Post-modern World* w University of Foggia we Włoszech w ramach stypendium Programu Erasmus+. Prowadzone przeze mnie zajęcia korelują z moimi zainteresowaniami naukowymi. Do każdego z prowadzonych przedmiotów przygotowałem autorskie programy kształcenia.

W 2015 roku za moją pracę dydaktyczną oraz naukową otrzymałem w ramach oceny nauczycieli akademickich **ocenę wyróżniającą**. W każdym semestrze podlegam także ocenie w ramach prowadzonych badań sondażowych wśród studentów Uczelni i ocena prowadzonych przeze mnie zajęć z wyszczególnionych wcześniej przedmiotów oscyluje w granicach 4,5-5,0 w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „źle”, a 5 „bardzo dobrze”.

6.2. Działalność organizacyjna

Od początku zatrudnienia w Wyższej Szkole Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi aktywnie uczestniczyłem w działalności organizacyjnej Uczelni. Aktywność ta była w dużej mierze podyktowana intensywnym rozwojem Uczelni, która w 2012 roku posiadała w swojej ofercie tylko trzy kierunki studiów pierwszego stopnia, obecnie posiada sześć kierunków studiów zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia, a także studia jednolite magisterskie. W związku z rozwojem struktury Uczelni w 2013 roku między innymi z mojej inicjatywy powstała Katedra Nauk Społecznych, której zostałem kierownikiem. W tym samym roku utworzyłem w ramach Katedry czasopismo naukowe pt. „Perspektywy edukacyjno-społeczne”, którego zostałem redaktorem tematycznym w zakresie polityki społecznej oraz socjologii. W roku akademickim 2014/2015 zainicjowałem utworzenie Wydawnictwa Naukowego WSBiNoZ w Łodzi, w ramach którego, poza wydawaniem czasopisma naukowego, można byłoby również przygotowywać monografie tematyczne lub publikacje pokonferencyjne, którego zostałem kierownikiem i funkcję tę piastuję do dnia dzisiejszego. W 2014 roku zostałem także wybrany na funkcję Prodziekana ds. kierunku pedagogika, natomiast w 2016 roku zostałem Prorektorem ds. organizacji studiów i jakości kształcenia, a obecnie pełnię drugą kadencję w ramach powierzonej mi funkcji, będąc tym samym Przewodniczącym Komisji ds. jakości kształcenia w Uczelni. Poza organizacją procesu kształcenia na sześciu kierunkach studiów oraz zapewnianiem, monitoringiem i doskonaleniem procesu kształcenia odpowiadam w Uczelni również za politykę kadrową, politykę Uczelni w zakresie rozwoju oraz współpracę krajową z interesariuszami zewnętrznymi i współpracę zagraniczną.

W związku ze zmianą struktury Uczelni w 2018 roku przestałem piastować funkcję kierownika Katedry Nauk Społecznych oraz Prodziekana ds. kierunku pedagogika, zostałem natomiast Dyrektorem Instytutu Nauk Społecznych, w ramach którego prowadzone są trzy kierunki studiów: Bezpieczeństwo wewnętrzne (studia pierwszego stopnia), Psychologia (studia jednolite magisterskie) oraz Pedagogika (studia pierwszego i drugiego stopnia). Poza wymienionymi wyżej funkcjami jestem również Uczelnianym Koordynatorem ds. Programu Erasmus+ w Uczelni.

W roku akademickim 2016/2017 byłem również pomysłodawcą oraz osobą odpowiedzialną za wdrożenie kształcenia na odległość w Wyższej Szkole Biznesu

i Nauk o Zdrowiu w Łodzi i od 2016 roku jestem administratorem i koordynatorem Platformy Moodle w Uczelni.

Moja działalność organizacyjna, poza wymienioną aktywnością, związaną z rozwojem struktury Uczelni oraz permanentnym dbaniem o organizację studiów i jakość kształcenia w związku z pełnioną przeze mnie funkcją, związana również była od 2014 roku z organizacją konferencji naukowych. Pierwszą konferencją, której byłem pomysłodawcą oraz organizatorem, była Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa *Przyszłość edukacji – edukacja przyszłości*, która odbyła się w siedzibie Uczelni w 2014 roku. Kolejną inicjatywą związaną z organizacją konferencji naukowych, była koncepcja zorganizowania e-konferencji, czyli konferencji online, za pomocą wirtualnej platformy, celem zaproszenia wielu prelegentów z Polski i zagranicy. Fenomenem E-konferencji jest fakt, iż wymiana poglądów odbywa się z wykorzystaniem technologii ICT, bez wychodzenia z domu, co jest doceniane przez wielu naukowców. E-konferencja do dnia dzisiejszego cieszy się dużym powodzeniem i zrycza naukowców z całej Polski i nie tylko, celem wymiany poglądów na proponowane tematy. Pierwszą Międzynarodową E-konferencję Naukową zorganizowałem w 2015 roku. Dotychczas odbyło się sześć tego typu e-konferencji, a w marcu 2019 roku planowana jest kolejna, siódma już edycja konferencji. Tematyka każdej z konferencji oscyluje w dziedzinie nauk społecznych. Pokłosiem każdej konferencji jest recenzowana monografia naukowa pod moją redakcją lub współredakcją.

Podczas dotychczasowej pracy naukowo-dydaktycznej jednokrotnie byłem przewodniczącym Komitetu Naukowego, czternastokrotnie członkiem Komitetów Naukowych konferencji krajowych i zagranicznych, siedmiokrotnie przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego, a także siedmiokrotnie pełniłem funkcję sekretarza konferencji.

Do moich osiągnięć organizacyjnych chciałbym zaliczyć również autorstwo oraz współautorstwo programów kształcenia. Jestem autorem dziewięciu programów specjalności na kierunkach bezpieczeństwo wewnętrzne, psychologia i pedagogika. W ramach kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne jestem autorem specjalności: *detektywistyka i wywiad gospodarczy, zarządzanie kryzysowe i bezpieczeństwo publiczne, bezpieczeństwo państwa i służby mundurowe oraz bezpieczeństwo i higiena pracy z analityką*. Na kierunku psychologia jestem autorem dwóch specjalności, tj.: *psychologia społeczno-wychowawcza oraz psychologia biznesu*,

a także autorem trzech specjalności na kierunku pedagogika: *coaching, pedagogika resocjalizacyjna z elementami socjoterapii i trener biznesu*. Poza tym jestem także współautorem wniosków o nadanie uprawnień do prowadzenia studiów na kierunkach: Bezpieczeństwo wewnętrzne (studia pierwszego stopnia), Psychologia (studia jednolite magisterskie) oraz Pedagogika (studia drugiego stopnia). Wszystkie złożone do MNiSW wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia studiów na danych kierunkach.

W każdym roku akademickim od roku 2016 prowadzę w Uczelni badania sondażowe na temat jakości prowadzonych zajęć przez nauczycieli akademickich w ramach sześciu kierunków studiów (pierwszego i drugiego stopnia).

Docenieniem mojej działalności organizacyjnej w Uczelni było dwukrotne (w 2014 roku i 2017 roku) otrzymanie **nagrody Rektora** za działalność na rzecz rozwoju Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi.